

Golfsector moet aan het gewasbeschermingsplan

Nu in de golfsector de eerste chemische gewasbeschermingsmiddelen zijn toegelaten, zal de (hoofd)greenkeeper ook een gewasbeschermingsplan moeten hebben. Hij kan een minimaal plan maken, maar ook een innovatief plan om ziekten beter te beheersen.

TEKST: ROB KERKMEESTER – FOTO: MARTIN SMITS

In de golfsector zijn in de afgelopen twee jaar enkele gewasbeschermingsmiddelen toegelaten tegen enkele lastige schimmels. Heritage was de eerste, Signum lijkt tot nu toe de laatste. Nu is niet iedereen ervan overtuigd dat gewasbeschermingsmiddelen erg effectief zijn in grasvegetaties, omdat ze daarin snel onschadelijk gemaakt kunnen worden. Hoe dan ook, de toelating van middelen betekent dat de hoofdgreenkeeper de licentie 'bedrijfsvoeren gewasbescherming' moet hebben. De greenkeeper die de

middelen toedient, moet beschikken over 'toepassen gewasbescherming'. Er moet op de baan een geschikte opslagruimte voor de middelen komen. Deze eisen zijn meestal wel bekend.

Zorgvuldig

Maar de toelating van gewasbeschermingsmiddelen heeft nog een ander gevolg: er moet een gewasbeschermingsplan komen. Elk bedrijf waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, moet sinds 2005 zo'n plan hebben. Eerst waren dit bedrijven in

de land- en tuinbouw, maar nu ook steeds vaker groenvoorzieners. In dit gewasbeschermingsplan moet de teler verantwoorden hoe hij met gewasbescherming wil omgaan. Het gewasbeschermingsplan is bedoeld om toepassers te stimuleren op papier te laten zien hoe zorgvuldig hun gewasbeschermingstrategie is. Hoe ze ongewenste neveneffecten van gewasbeschermingsmiddelen op het milieu kunnen beperken. Het is de bedoeling dat ze daarbij geïntegreerde gewasbescherming toepassen. Het 'besluit beginselen geïntegreerde gewasbescherming' omschrijft dat als volgt (Staatscourant oktober 2004): 'rationele toepassing van een combinatie van biologische, biotechnologische, chemische, mechanische en fysische bestrijding, teelt- of gewasverbeteringsmaatregelen, waarbij het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen wordt beperkt tot het strikte minimum dat noodzakelijk is om populaties van organismen onder de niveaus te houden waarbij in economisch opzicht onaantvaardbare schade of verliezen optreden'. Anders gezegd: chemische gewasbescherming is het laatste redmiddel, dat alleen wordt gebruikt als alle andere mogelijkheden niet goed gewerkt hebben. In de praktijk gaan de meeste plannen op teeltbedrijven nog lang niet zo ver. Vaak levert een leverancier van middelen een standaard gewasbeschermingsplan waarin de teler zijn keuze kan aankruisen.

Plan verplicht

Ook op de golfbaan zal nu dus een plan moeten komen als daar gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden. Een hoofdgreenkeeper kan dan twee keuzes maken. Hij kan ermee volstaan om aan de minimale vereisten te voldoen om problemen met controleurs (de AID) te voorkomen. Dan is het voldoende om een korte bijlage bij het beheersplan te maken waarin (nog eens) staat hoe met het beheer geprobeerd wordt ziekten en plagen te voorkomen. Daarbij horen algemene maatregelen als beluchten en sweepen die toch al in het beheersplan staan. Wel moet hij dan de gebruikte hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel goed kunnen verantwoorden op papier: de cijfers moeten kloppen. De golfsector heeft nu geen prioriteit bij de AID, maar

Gewasbeschermingsplan

1. Voor preventie

- inzichtelijk maken welke grondgebonden ziekten, plagen en onkruiden zich op deze grondsoort redelijkerwijs in de betrokken gewassen kunnen voordoen;
- ziekten- en plaagvrij uitgangsmateriaal gebruiken;
- bij voorkeur rassen gebruiken die resistent zijn tegen ziekten en plagen;
- bedrijfshygiënische maatregelen treffen;
- beheersings- en bestrijdingsstrategieën tegen aaltjes gebruiken;
- vrucht- en teeltwisseling toepassen om goede bodemkwaliteit en diversiteit van bodemorganismen te krijgen en te houden.

Voor de golfbaan is vooral punt a van belang: welke ziekten en plagen zijn waar te verwachten (ook gelet op het verleden). Punt c betreft rassenkeuze bij herinzaai; punt d wordt beperkt door het spel; punt b, e en f spelen hier geen rol.

2. Om vast te stellen of bestrijding noodzakelijk is

- Het uitvoeren van gewasinspecties. Op de golfbaan: gerichte waarnemingsstrategie op de baan om tijdig vast te stellen welke problemen er verschijnen.

3. Voor niet-chemische bestrijding

- Natuurlijke ziekten- en plaagbestrijders inzetten en hun activiteiten in stand houden of bevorderen. Denk op golfbanen bijvoorbeeld aan biologische bestrijding van engerlingen met aaltjes en wilde peen inzaaien om dolkwespen te lokken. (Mochten in

de toekomst schimmelpreparaten op de markt komen tegen schimmelse ziekten (antagonisten) en plagen, dan vallen die overigens onder de bestrijdingsmiddelenwet.)

- Mechanische en andere vormen van onkruidbestrijding toepassen. Op de golfbaan vallen hieronder verzorgende maatregelen die de kwaliteit van de zode bevorderen en daarmee helpen breedbladige planten te onderdrukken. Straatgras is een speciaal geval.

4. Over chemische gewasbescherming

- Chemische gewasbeschermingsmiddelen bij voorkeur toepassen door zaadbehandeling, plant- of pootgoedbehandeling of stekbehandeling. Dit speelt bij golfbanen vrijwel geen rol. Weliswaar is er gecoat graszaad, maar dat is vooral bedoeld om de vochtthuishouding te verbeteren en daarmee de opkomst; de coating bevat geen fungiciden.
- Chemische gewasbeschermingsmiddelen kiezen, rekening houdend met hun milieueigenschappen, selectiviteit en met de arbeidsbescherming van de toepasser van die middelen. Omdat er (nog) weinig middelen op de golfbaan toegelaten zijn met ook deels dezelfde werking, kan dit nauwelijks.
- Chemische gewasbeschermingsmiddelen plekgewijs toedienen; dit is op de golfbaan belangrijk.
- Lage-doseringssystemen toepassen bij chemische onkruidbestrijding; dat is nu niet aan de orde.

om dat zo te houden is het belangrijk om uitglijdert te voorkomen. Maar de hoofdgreenkeeper heeft nog een andere optie. Hij kan de uitdaging oppakken en een gedegen plan maken om bij problemen met ziekten vaker te voorkomen. Daarvoor was het gewasbeschermingsplan bedoeld. Het overzicht laat zien wat in een gewasbeschermingsplan thuishoort en hoe de hoofdgreenkeeper hierop kan inspelen.

Een gedegen plan maken is niet eenvoudig, maar kan wel een grote bijdrage leveren aan de systematische beheersing van ziekten op de baan. Een boeiende uitdaging voor een innovatieve hoofdgreenkeeper. 🌱

Rob Kerkmeester werkt bij HAS KennisTransfer in 's-Hertogenbosch, www.haskennistransfer.nl

